



HELSEDATA TIL SALGS?

Forbruker- og personvern i blodtrykksmålere og
blodsukkerapparater for hjemmetesting

28.09.2017

Innhold

Innhold	2
Oppsummering	3
Innledning	3
Produktene.....	4
Metode.....	5
Personopplysninger	6
Samtykke.....	8
LAGRING.....	10
HVILKE OPPLYSNINGER INNHENTES – FORMÅLSBEGRENSNING	11
Sending av data til tredjeparter	12
Portabilitet	14
Sletting av opplysninger.....	15
Stenging av tjenesten.....	16



Oppsummering

I denne undersøkelsen av blodtryksmålere og blodsukkerapparater for hjemmetesting har Forbrukerrådet sett på apparater som kobles til internett gjennom tilhørende mobilapplikasjoner. Gjennom undersøkelsen oppdaget Forbrukerrådet en rekke mangler ved forbruker- og personvernet i apparatene og tjenestene. Det kan være store personvernutfordringer knyttet til slike apparater, spesielt blodsukkerapparater, da opplysninger om selve bruken av apparatet alene kan avsløre mye om et individs helsetilstand. Når apparater som samler inn helseopplysninger, kobles til internett, kan det også utfordre brukernes kontroll over egne opplysninger. Flere av apparatene Forbrukerrådet så på, laster automatisk opp måleresultater til skyservere, og noen sender også data til selskaper i Øst-Asia og Nord-Amerika uten at brukerne opplyses om dette. I tillegg legges det i flere tjenester opp til at helseopplysninger kan deles via e-post, som ikke er en sikker kanal for slike data.

Forbrukerrådet konstaterer at tjenestene har svært lange og uforståelige brukervilkår. Det er blant annet uklart hvordan personopplysningene kan brukes, og alle leverandørene kan endre vilkårene uten å varsle brukerne. Allerede under gjennomgangen av brukervilkårene kan vi se at forbruker- og personvernrettighetene kommer under press.

Innledning

Forbrukerne blir stadig eksponert for nye digitale helseverktøy. Det er et marked i endring, hvor teknologiutviklingen bidrar til at brukerne i større grad kan gjennomføre enkle helsetester hjemme, uten å måtte oppsøke lege. Når verktøyene blir digitale og kobles til internett, fører det også til at helseopplysninger sendes ut og lagres på skyservere. Forbrukerrådet er i denne sammenhengen opptatt av at brukerne skal ha kontroll over egne helsedata. Brukerne må sikres helseverktøy som måler riktig, de må få tilstrekkelig informasjon i brukervilkårene, og selskapene må ikke misbruke og/eller videregjelpe helsedata.

Apparater for hjemmetesting selges over disk på apoteker og i elektronikkbutikker, samt gjennom en rekke norske nettsider. Som en del av arbeidet med e-helse har Forbrukerrådet valgt å undersøke apparater som er tilgjengelig på det norske markedet, hvorav noen er digitale og utstyrt med tilhørende mobilapplikasjoner. Blant disse har vi valgt å fokusere på blodtryksmålere og blodsukkerapparater. Førstnevnte kan være hensiktsmessig for brukere som har behov for å følge med på eget blodtrykk på jevnlig basis, uten å måtte gå til fastlege for å ta målinger.



Blodsukkerapparatene brukes av mange diabetikere, som slik kan holde oversikt over glukosenivå, måltider, osv.

Forbrukerrådet har sett på 22 apparater, derav 12 blodtryksmålere og 10 blodsukkerapparater. Fire av blodtryksmålerne og tre av blodsukkerapparatene brukes sammen med en smarttelefon og er utstyrt med tilhørende apper. Dette bidrar til utvidet funksjonalitet i flere av apparatene, blant annet skylagring, visualisering av resultater og andre tilleggsfunksjoner, inkludert digital rapportering til fastlege. Enkelte av apparatene som ikke har tilhørende app, leveres med muligheten for å laste inn data på PC, men denne funksjonaliteten synes kun å være inkludert som en tilleggsfunksjon for spesielt interesserte. Denne rapporten ser nærmere på de syv apparatene med tilhørende apper, der vi oppfatter at app-tilkoblingen framstilles som en hovedfunksjon ved produktet.¹

Forbrukerrådet har tidligere sett på mobilapplikasjoner (Appfail)² og tilkoblede treningsarmbånd og leker (Toyfail).³ I disse prosjektene ble brukervilkårene gjennomgått, og det ble utført en teknisk test av produktene. Gjennomgangen viste store svakheter i forbruker- og personvernet for markedsledende produkter og tjenester.

I digitale helseprodukter slik som blodtryksmålere og blodsukkerapparater er det snakk om behandling av helsedata, som er svært sensitive personopplysninger. Dette er dessuten opplysninger som kan være kommersielt attraktive for aktører som kan benytte dem til for eksempel reklameformål. Forbrukerrådet valgte derfor å undersøke hvordan forbruker- og personvernet ivaretas i apper knyttet til apparater for hjemmetesting. Det ble også gjennomført en funksjonstest av samtlige produkter for å analysere brukervennligheten og nøyaktigheten i apparatene. Konsulentselskapet Bouvet har i tillegg utført en teknisk test av produktene som har app-tilkobling. En oppsummering av den tekniske testen er inkludert som et vedlegg til denne rapporten.⁴

Produktene

Følgende blodtryksmålere med tilhørende app ble undersøkt: Andersson BDR 1.0 med appen MedM Health, QardioArm med appen Qardio Heart Health, iHealth BP7 med appen iHealth MyVitals, og

¹ Gjennom blant annet informasjon på innpakning.

² <https://www.forbrukerradet.no/appfail/>

³ <https://www.forbrukerradet.no/tingenes-internett/>

⁴ *Investigation of privacy and security issues with internet connected health gadgets*



Withings WPM02 med appen Withings Health Mate. I kategorien blodsukkerapparater med app har Forbrukerrådet sett på disse produktene: 2in1 med appen 2in1 Smart, Contour Next One med appen Contour Diabetes app (NO), og iHealth BG5 med appen iHealth Gluco-Smart. Alle produktene ble enten kjøpt i norsk butikk eller bestilt på nettsider rettet mot norske forbrukere.

Produkt	Andersson BDR 1.0	QardioArm	iHealth BP7	Withings WMP02	2in1 Smart	Contour Next One	iHealth BG5
App	MedM Health	Qardio Heart Health	iHealth MyVitals	Withings Health Mate (byttet til Nokia Health Mate)	2in1 Smart	Contour Diabetes app (NO)	iHealth Gluco-Smart
Funksjon	Blodtrykksmåler	Blodtrykksmåler	Blodtrykksmåler	Blodtrykksmåler	Blodsukker-apparat	Blodsukker-apparat	Blodsukker-apparat

Appene MedM Health, Qardio Heart Health, iHealth MyVitals og Withings Health Mate inngår alle i et større økosystem av produkter og tjenester, og de undersøkte apparatene er kun tilknyttet én eller noen av funksjonene i appen. Appene 2in1 Smart, Contour Diabetes app og iHealth Gluco-Smart er tilpasset for og kan bare brukes med de aktuelle apparatene eller med en serie blodsukkerapparater fra samme produsent. Alle appene er tilgjengelig for Android-baserte og iOS-baserte smarttelefoner, og den tekniske testen er utført i begge operativsystemene.

Vilkårsanalysen og den tekniske testingen ble gjennomført i mai 2017.

Metode

Vilkårsanalysen ble gjennomført ved å lokalisere og laste ned brukervilkår (Terms of Service/Terms of Use/EULA) og personvernerklæringer (Privacy Policy/Privacy Statement) for de aktuelle appene. I de fleste tilfeller var dette uproblematisk. Med unntak av tre tilfeller⁵ var dokumentene tilgjengelige ved nedlasting av appene i Google Play og App Store.

⁵ 2in1, iHealth MyVitals og iHealth Gluco-Smart



For appene 2in1, iHealth MyVitals og iHealth Gluco-Smart har vi ikke funnet relevante brukervilkår på internett. Appen 2in1 er ikke koblet til internett, noe som kan forklare fravær av både brukervilkår og personvernerklæring. Når det gjelder appene fra iHealth, er det kun personvernerklæringen som er tilgjengelig på nettet, mens brukervilkårene som det lenkes til i app-butikkene (f.eks. Google Play og App Store) kun synes å gjelde tjenestens nettsider. Brukervilkårene som gjelder for selve appene, er kun tilgjengelig ved oppstart av appene og er identiske for begge tjenestene. Dette er problematisk, da det betyr at brukerne sannsynligvis ikke vil bli presentert for brukervilkårene før etter at de har kjøpt det fysiske produktet.

Med utgangspunkt i gjeldende personvern- og forbrukerlovgivning har Forbrukerrådet utformet en rekke generelle krav⁶ samt mer spesifikke kriterier til bruk i vurderingen. Brukervilkårene for appene er vurdert etter trafikklysprinsippet i lys av disse kriteriene, hvor grønt betyr at kriteriet er oppfylt, rødt betyr at det ikke er oppfylt, og gult betyr at det er uklart om tjenesten oppfyller kriteriet.

Siden helsedata er sensitive personopplysninger, er sikkerhet et sentralt stikkord. Vi har derfor sett nærmere på i hvilket omfang personopplysninger sendes ut fra appene, spesielt om data sendes til tredjeparter. I den tekniske testingen ble det utført en rekke tester av dataflyt for å se hvor og når data sendes fra tjenestene.

Personopplysninger

En personopplysning er en opplysning eller vurdering som kan knyttes til deg som person, og som dermed kan bidra til å identifisere deg. Rammene for behandling av personopplysninger finnes i personopplysningsloven, som ivaretar grunnleggende personvernprinsipper. Kjernen i personvernprinsippene er at alle skal ha rett til vern om privatliv og personlig integritet, og at den enkelte har rett til å bestemme over egne personopplysninger.⁷

Opplysninger om helseforhold er sensitive personopplysninger i lovens forstand, og det stilles særskilte krav til behandling av disse utover alminnelige krav til behandling av personopplysninger, som også må være oppfylt. Opplysninger om blodtrykk og blodsukker nivå er informasjon om helseforhold og vil være personopplysninger i lovens forstand dersom opplysningene kan

⁶ <https://www.forbrukerradet.no/siste-nytt/forbrukernes-10-krav-til-digitale-tjenester/>

⁷ <https://www.datatilsynet.no/om-personvern/personvernprinsippene/>



identifisere deg. Blodsukkerapparater brukes bare av diabetikere, så bruk av et slikt apparat (med tilhørende app) gir opplysninger om brukerens diagnose.

Informasjon om enkeltpersoners helseforhold kan, i hendene på uvedkommende, gi særs negative følger for den enkelte. I tillegg kan kommersielle tredjepartsaktører ønske å få tilgang til slike opplysninger. For eksempel kan forsikringsselskaper benytte dem i risikoanalyser og prissetting,⁸ og andre aktører kan benytte opplysningene til målrettet markedsføring. Leverandører av app-tjenestene må derfor sørge for at slike opplysninger forvaltes på en ansvarlig måte.

I den tekniske testen gjennomført av Bouvet ble det blant annet observert at tredjeparter mottok informasjon om bruk av blodsuktermålere.⁹ En tredjepart får dermed kjennskap til at brukeren av appen har diabetes, og denne informasjonen kan brukes til profilering og eventuelt til diskrimineringsformål. Tilbud og priser kan for eksempel justeres basert på individets digitale profil.

Appene forklarer hvilke opplysninger de samler inn og regner som personopplysninger, på noe ulikt vis. Det er bare Withings som er klare på hva de regner som personopplysninger:

Personal data (hereinafter "Personal Data") any information relating to an identified or identifiable natural person. An identifiable person is one who can be identified, directly or indirectly, in particular by reference to an identification number or to one or more factors specific to his physical, physiological, mental, economic, cultural or social identity. (Withings Terms of Service)

Når du samtykker til brukervilkår og personvernerklæringer, tillater du at tjenesteleverandøren samler inn og behandler sensitive personopplysninger. En undersøkelse gjennomført av Teknologirådet og Datatilsynet viser at mange nordmenn er villige til å dele treningsopplysninger for forskningsformål, mens langt flere er skeptiske til å dele slike opplysninger med forsikringsselskaper.¹⁰ Det er derfor viktig at leverandørene synliggjør hva tjenesten betrakter som personopplysninger, hvordan disse behandles, og i hvilken kontekst opplysningene kan brukes.

⁸ Denne praksisen pågår for øyeblikket ikke i Norge, men lignende metoder er i bruk for bilforsikring. <https://www.dinside.no/okonomi/na-kommer-bilforsikringene-med-kjorestil-analyser/65347994>

⁹ *Investigation of privacy and security issues with internet connected health gadgets*, punkt 5.7

¹⁰ https://teknologiradet.no/wp-content/uploads/sites/19/2017/01/Personverndagen-2017_web_korrigert-20170203.pdf side 33



Samtykke

Før du tar i bruk en digital tjeneste, må du samtykke til tjenestens brukervilkår og personvernerklæring. Et slikt samtykke gis gjerne når appen startes for første gang, eller når du registrerer en brukerkonto. Tjenesten spør typisk om du godtar brukervilkårene og/eller personvernerklæringen, noe som er en betingelse for å ta i bruk tjenesten. For at tjenesten skal kunne samle inn og behandle personopplysninger på lovlig grunnlag, må brukeren gi sitt samtykke. Vilkårenes lengde og oftest tunge språk betyr at de aller færreste i praksis ser på eller leser vilkårene før de trykker på «Godta».

Det stilles krav til at samtykket er gitt eksplisitt, informert og fritt. I denne undersøkelsen varierer lengden på vilkårene fra 4931 til 7229 ord. Gjennomsnittlig antall ord er 6653 ord, noe som tilsvarer omlag 14 A4-sider med tekst i alminnelig fontstørrelse.¹¹

Dersom et samtykke skal anses å være informert, må eventuelle endringer i vilkårene varsles på forhånd. Det er bare på denne måten brukeren har mulighet til å sette seg inn i de nye vilkårene, og om nødvendig si opp tjenesten. Ingen av de undersøkte tjenestene lover å gi beskjed i forkant ved endring av vilkår. Det betyr i praksis at tjenestene kan gjøre store endringer i brukerens rettigheter uten at brukeren har kjennskap til det. Ensidig endring av avtalevilkår kan være i strid med direktivet om urimelige kontraktsvilkår i forbrukeravtaler.¹² I iHealth sine brukervilkår anmodes for eksempel brukeren om å sjekke vilkårene fra tid til annen, istedenfor at leverandøren aktivt gir beskjed om endringer:

“iHealth reserves the right to make changes to these Terms and Conditions, including the Privacy Policy, at any time. Please check these Terms and Conditions and the Privacy Policy when you use the Application to ensure that you are aware of any changes.” (iHealth Terms of Service)

¹¹ *Til sammenligning var gjennomsnittet 5700 ord da Forbrukerrådet gikk gjennom vilkårene for 20 mobilapper i prosjektet Appfail. Vilkårene i de undersøkte blodtrykksmålere og blodtrykksapparatene er altså forholdsvis lange. Omfang og presentasjon er noe som også vil inngå i en vurdering av om det foreligger urimelige avtalevilkår etter direktivet om urimelige kontraktsvilkår i forbrukeravtaler.*

¹² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A31993L0013>



	Andersson	QardioArm	iHealth BP7	Withings	2in1	Contour	iHealth BG5
Jeg blir varslet dersom vilkårene endres?					n/a		

I slutten av juni 2017 (etter at Forbrukerrådet hadde gjennomført analysen av brukervilkårene) ble appen Withings Health Mate erstattet av appen Nokia Health Mate, fordi Nokia hadde kjøpt opp Withings. Oppkjøpet førte til en automatisk oppdatering av appen og nye brukervilkår. I forbindelse med den automatiske oppdateringen ble det verken opplyst om nye vilkår i appen eller hentet inn nytt samtykke. Endringene ble varslet over e-post, men e-posten ble sendt ut to dager etter at de nye vilkårene var trådt i kraft.

Forbrukerrådet har ikke analysert de nye vilkårene for Nokia Health Mate i dybden. Vi registrerer for øvrig at de nye vilkårene har medført minst én betydelig endring ved at Nokia blant annet åpner for bruk av personopplysninger til markedsføringsformål. I personvernerklæringen til Withings ble brukerne lovet at personopplysninger aldri ville bli brukt uten forhåndssamtykke:

We never work with your data when it identifies you unless you have given us your consent, for example in order to resolve a problem that you have pointed out to us when you contact our customer service department. (*Withings Privacy Policy*)

Nokia Health Mate har et mer liberalt forhold til bruk av personopplysninger:

We may use your personal data to develop and manage our products, services, customer care, sales and marketing. We may combine personal data collected in connection with your use of a particular Nokia product and/or service with other personal data we may have about you, unless such personal data was collected for a different purpose.

Og videre:








We may contact you to inform you of new products, services or promotions we may offer and to conduct market research when we have your consent or it is otherwise allowed. We may use your personal data to personalize our offering and to provide you with more relevant services, for example, to make recommendations and to display customized content and advertising in our services. This may include displaying Nokia and third party content. (Nokia Privacy Policy, vår utheving)



I dette tilfellet kan det være snakk om helseopplysninger som brukeren ikke ville ha ønsket at skulle bli brukt til for eksempel markedsføring da han eller hun først samtykket til vilkårene. Men hva kan man gjøre når man har kjøpt et produkt og vilkårene endres? Hvis man velger å slutte å bruke produktet og tjenesten, kan det likevel være for sent, siden personopplysningene allerede er samlet inn. Det er derfor alvorlig at leverandøren endrer vilkårene uten forhåndsvarsel.

LAGRING

Alle appene, med unntak av 2in1, omfatter en kontofunksjon som gjør det mulig å lagre opplysninger om hver enkelt bruker av apparatet. Brukeren må typisk registrere e-post, navn og fødselsdato samt forskjellig tilleggsinformasjon knyttet til helse og livsstil. Registrerte data lagres i en skyløsning, som gjør at brukeren får tilgang til kontoen fra ulike enheter. Av appene som har kontofunksjon, er det bare Andersson og Contour som tilbyr brukeren å bruke appen uten å opprette en konto, selv om man da ikke får tilgang til skylagring. Det ser også ut til at «gjestefunksjonen» i Contour, hvor du bruker appen uten å logge inn, forsvinner etter at du har opprettet en konto. 2in1 har ikke noen funksjoner som krever internettilkobling, noe som forklarer fraværet av en kontoløsning.

	Andersson	QardioArm	iHealth BP7	Withings	2in1	Contour	iHealth BG5
Jeg må ikke registrere brukerkonto for å bruke tjenesten.							

* Gjestefunksjon forsvinner når man har opprettet konto

Ved bruk av skylagring sendes helseopplysningene til en ekstern server, som betyr at sensitive opplysninger forflyttes ut av brukerens eget utstyr. Fire av de syv apparatene lar altså ikke brukeren velge å kun lagre data lokalt på telefonen eller en annen enhet ved å la være å opprette en konto. Andersson, Contour og 2in1 viser imidlertid at man kan levere tjenesten uten å bruke skylagring. For å sikre at brukeren kan beholde kontrollen over dataene sine, anbefaler Forbrukerrådet at brukerne alltid får valget om å kun lagre data lokalt på smarttelefonen, med mindre skylagring er absolutt nødvendig for å levere tjenestens hovedfunksjoner.



HVILKE OPPLYSNINGER INNHENTES – FORMÅLSBEGRENSNING

Dataminimering og formålsbegrensning er to viktige personvernprinsipper. Det betyr at tjenesten bør samle inn og behandle så få opplysninger som mulig for å levere tjenesten, og at disse heller ikke brukes til noe annet enn til å levere tjenesten.¹³ Jo flere opplysninger en tjeneste samler inn om brukerne, dess mer utsatt er brukerne. Et datainnbrudd eller en datalekkasje kan for eksempel føre til at personopplysninger fanges opp av uvedkommende og brukes til identitetstyveri.

En balansert avtale mellom bruker og tjenesteleverandør stiller krav til at tjenesteleverandøren ikke tar seg unødvendige friheter med brukernes opplysninger. Mange gratistjenester tar seg for eksempel «betalt» ved å bruke innsamlede opplysninger som inntektskilde. Flere digitale tjenester selger også brukerdata som en alternativ inntektskilde, noe som har skapt et stort marked for kjøp og salg av persondata.¹⁴ Kommer opplysninger om sykdom eller andre helsedata på avveie, kan det få ubehagelige følger for den enkelte, og det kan føre til at privatlivet krenkes.

Flere av tjenestene ber om at brukeren oppgir fullstendig navn og fødselsdato for å kunne opprette en brukerkonto. I Forbrukerrådets syn er det i de fleste tilfeller tilstrekkelig å oppgi et alias og eventuelt et fødselsår for å kunne registrere en brukerkonto. Vi ser at særlig iHealth tar seg store friheter når det gjelder datainnsamling. De nøyer seg ikke med å samle inn informasjon fra egne apparater:

Other examples of the sources we receive information include [...] (b) account information, purchase or redemption information, and page view information from some merchants with which we operate co-branded business or for which we provide technical, fulfillment, advertising, or other services; (c) **search term and search result information from some searches conducted through the web search features offered by our subsidiaries;** (iHealth privacy policy, vår utheving)

iHealth forklarer videre at formålet med slik innsamling blant annet er markedsføring:

We use your collected information to improve our website content, product offerings and service specifically for you. [...] 'If you do not want us to use













¹³ Uten å ha fått eksplisitt samtykke fra bruker

¹⁴ Datatilsynet har mer informasjon om bruken av dataanalyse for profilering og andre formål. <https://www.datatilsynet.no/om-personvern/rapporter-og-utredninger/temarapporter/big-data/>



personal information that we gather to allow third parties to personalize advertisements we display to you, please call us at 1-855-816-7705 or email to support@iHealthlabs.com. (iHealth privacy policy)

For øvrig er det ingen av tjenestene som forklarer i hvilket omfang de kan dele informasjon, og hvilke tredjeparter de kan dele informasjonen med. iHealth, Contour og MedM (Andersson) oppgir derimot at de kan bruke personopplysninger til markedsføringsformål, selv om sistnevnte sier de kun vil gjøre dette hvis de har innhentet separat samtykke.

	Andersson	QardioArm	iHealth BP7	Withings NB vilkår endret	2in1	Contour	iHealth BG5
Tjenesten kan ikke bruke mine personopplysninger til markedsføring.	 *				n/a		
Tjenesten tillater ikke tredjeparter å bruke mine personopplysninger til markedsføring.					n/a		

* Vil be om samtykke

Sending av data til tredjeparter

Under den tekniske testingen oppdaget Bouvet at flere av appene sender brukerdata og enhetsdata til analyseselskaper når de er i bruk. I noen tilfeller kan dette forklares med at visse data er nødvendige for å sørge for at tjenestene skal fungere feilfritt når de er i bruk. Likevel kan dette være problematisk når det gjelder utstyr og tjenester koblet til helse, da bruken i seg selv kan si mye om en persons helsetilstand.

I iOS-versjonen av iHealth Gluco-Smart blir det gjort en rekke kall til flere selskaper som driver med målrettet markedsføring. Appen har integrert nettsiden til organisasjonen American Diabetes Association,¹⁵ som automatisk lastes inn når appen startes. Koblingen til denne nettsiden kan framstå som fornuftig, da det betyr at brukeren får opp relevant informasjon fra nettstedet.

¹⁵ <http://www.diabetes.org/>



Imidlertid inneholder nettstedet en stor mengde reklame og sporingskapsler, inkludert Krux, Doubleclick og Adfarm.¹⁶

Appen iHealth MyVitals sender data til det kinesiske selskapet QQ,¹⁷ som blant annet er kjent for å levere Kinas mest populære chatte-tjeneste.¹⁸ Hvilke opplysninger det er snakk om, og hva QQ bruker informasjonen til, vites ikke, da den tekniske testen ikke avslørte innholdet i den krypterte dataflyten. Det kan likevel være problematisk at opplysninger som potensielt kan avsløre at brukeren har diabetes, overføres til Kina, som har et betydelig svakere personvernregelverk enn Europa.¹⁹

Det kan være gode grunner til å sende brukerdata til analyseselskaper. Disse tredjepartene leverer ofte løsninger som bidrar til å opprettholde og levere tjenesten, finne potensielle feil i tjenesten og forbedre ytelsen. Mange av disse analyseselskapene selger for øvrig også markedsføringstjenester ved å tilby «innsikt» i brukermassene. Dette gir tjenesteleverandører muligheten til å «bli bedre kjent med» brukerne, for eksempel for å drive målrettede, brukertilpassede reklamekampanjer. I USA er det vanlig at legemiddelselskaper samler inn «livsstilsinformasjon» fra personer for å målrette reklame for legemidler, noe som gjerne innebærer høyere priser for brukeren.²⁰ Slik markedsføring er ikke tillatt i Norge. Lignende metoder brukes for å avgjøre hvilke annonser som vises når vi for eksempel bruker Facebook.²¹ Dermed kan informasjonsdelingen være uheldig, spesielt når det er så godt som umulig for brukeren å vite hvem tredjepartene er, og hva informasjonen disse selskapene mottar, brukes til.

Alle tjenestene, unntatt MedM (Andersson), tilbyr brukeren å dele måleresultater med tredjeparter på eget initiativ. Dette skjer enten ved at brukeren kobler appen opp mot tjenester som Facebook, Twitter eller Runkeeper, eller ved at man kan sende e-post direkte til legen eller andre tredjepersoner. Selv om det i alle tilfellene er frivillig å dele helsedata på denne måten, er det problematisk at det legges til rette for at helsedata kan sendes over vanlig e-post. Alminnelig e-post regnes ikke som sikkert nok til å

¹⁶ *Investigation of privacy and security issues with internet connected health gadgets*, punkt 5.7

¹⁷ *Investigation of privacy and security issues with internet connected health gadgets*, punkt 6.3

¹⁸ <https://im.qq.com/>

¹⁹

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2016/583836/EPRS_ATA\(2016\)583836_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2016/583836/EPRS_ATA(2016)583836_EN.pdf)

²⁰ <https://www.democraticmedia.org/CDD-Wearable-Devices-Big-Data-Report>

²¹ <https://www.datatilsynet.no/om-personvern/rapporter-og-utredninger/temarapporter/personopplysninger-og-det-digitale-annonsemarkedet/>

















tilfredsstille personverndirektivets krav til informasjonssikring av helseopplysninger.²²

Portabilitet

I hjemmetest-apparater kan det være nyttig å skille mellom eksport av data som skal deles med legen, og eksport for brukerens egne formål. For at du skal kunne ha eierskap til personopplysningene dine (for eksempel måleresultater), er det viktig at du kan flytte dem mellom ulike tjenester. I en app knyttet til et blodtryksapparat ligger mye av nytteverdien for brukeren i muligheten til å se på måleresultater og visualisere dem over tid. Hvis man bestemmer seg for å bytte tjeneste, er det derfor viktig å kunne eksportere resultatene inn i den nye tjenesten. Dette blir også et lovkrav i EUs nye personvernforordning, som trer i kraft i 2018.²³

Forbrukerrådets undersøkelse viste at alle de syv tjenestene lar brukeren eksportere måleresultater. Dette skjer på forskjellige måter, for eksempel ved at dataene lastes ned fra appen eller kontosiden, eller ved at resultatene sendes på e-post. Som nevnt kan det være problematisk å legge til rette for å dele helseopplysninger over vanlig e-post. En eksportløsning som lar brukeren laste ned måleresultater i et universelt maskinlesbart format direkte fra tjenesten, vil derfor være å foretrekke.

Av de undersøkte tjenestene var det kun Withings som lot brukerne importere data som er eksportert fra andre tjenester, inn i tjenesten. De andre tjenestene lar brukeren eksportere data (enten som et Excel-skjema eller som en .pdf), men det legges ikke til rette for import av data. Det er derfor vanskelig å kalle det reell flyttbarhet.

	Andersson	QardioArm	iHealth BP7	Withings	2in1	Contour	iHealth BG5
Jeg kan eksportere mine data.							
Jeg kan importere mine data.							

²² <https://www.datatilsynet.no/aktuelt/2016/helseapper-mangler-personverninfo/>

²³ <https://gdpr-info.eu/art-20-gdpr/>



Sletting av opplysninger








Under europeisk personvernlovgiving er det lovfestet krav at brukerne av digitale tjenester skal kunne få slettet personopplysningene sine.

Tjenesteleverandører har også plikt til å slette personopplysninger når lagring ikke lenger er nødvendig for å oppfylle formålet opplysningene opprinnelig ble samlet inn for.²⁴ Dette innebærer at alle personopplysninger om et individ skal slettes fra leverandørens server ved forespørsel fra individet, og at slike opplysninger skal slettes så fort formålet er oppfylt.

Med unntak av Contour lar alle tjenestene Forbrukerrådet undersøkte, brukeren slette måleresultater i appen, og med unntak av QardioArm lar alle tjenestene brukeren slette kontoen gjennom tjenestenes nettsider.²⁵ Kun Contour lar brukeren slette selve brukerkontoen i appen. Det er for øvrig kun Andersson/MedM og Withings som lover at all informasjon slettes fra tjenestens servere ved sletting av konto.

When you close your MedM account, the Service deletes all records for which you are the sole custodian. If you share custodian access for a record, you can decide whether to delete the record from the Service. (MedM privacy policy)

Det er uklart hvorvidt de andre tjenestene sletter alle personopplysninger fra sine servere, eller om de kun fjernes fra brukerkontoen, slik at brukeren ikke lenger kan se opplysningene. Alle tjenestene er også uklare på om de automatisk vil slette informasjon ved for eksempel inaktivitet. Unntaket her er Withings, som sier at de vil beholde dataene fram til kontoen slettes.²⁶

	Andersson	QardioArm	iHealth BP7	Withings	2in1	Contour	iHealth BG5
Jeg kan slette enkelte måleresultater i appen.							
Jeg kan slette min brukerkonto.	Via nettside	Via nettside	Via nettside	Via nettside	n/a	I appen	Via nettside

²⁴ Direktiv 95/46/EC – Data Protection Directive, article 1

²⁵ I vilkårene til QardioArm står det at man kan slette konto og opplysninger, men vi klarte ikke å finne disse funksjonene.

²⁶ Denne lovnaden synes å ha forsvunnet ved endringen til Nokia Health Mate.



Stenging av tjenesten

Når stadig flere gjenstander kobles til internett, kan det bli et voksende problem at utstyr ikke fungerer uten internetttilkobling og en tilhørende app. De aller fleste har tilgang til internett, men brukeren kan få problemer dersom appen på andre måter slutter å fungere. Det koster penger for tjenesteleverandører å opprettholde en digital tjeneste over tid, for eksempel gjennom drift av servere. Det er grunn til å anta at denne kostnaden medvirker til at enkelte digitale tjenester stenges av leverandøren, noe som kan medføre at fysiske produkter ikke lenger kan brukes.²⁷

Av apparatene Forbrukerrådet så på, er det kun Andersson og Contour som fungerer ordentlig selv om man ikke bruker de tilhørende appene. Begge disse har et digitalt display som lar brukeren se målingshistorikken, mens appene tilbyr utvidet funksjonalitet slik som grafisk framstilling. De to apparatene til iHealth har et enkelt display, men ingen knapper, og brukeren kan kun se de enkelte måleresultatene mens målingen tas. QardioArm, Withings og 2in1 har ingen display og er derfor avhengig av appen for å kunne brukes i det hele tatt.









Leverandørene av fire av appene Forbrukerrådet undersøkte, forbeholder seg retten til å stenge tjenesten når som helst. Dette er særlig problematisk for QardioArm, hvor det fysiske apparatet blir ubrukelig dersom tjenesten ikke lenger leveres. Videre gir brukervilkårene uttrykk for at de kan kaste brukeren ut av tjenesten uten forvarsel. Når data lagres på en skyserver, betyr det også at du mister tilgang til helsedataene dine dersom tjenesten ikke lenger leveres. I et slikt scenario er det teknisk sett ikke noe galt med produktet (apparatet), og dette kan utfordre eksisterende forbrukerlovgivning.

We also reserve the right to suspend or end the Services at any time at our discretion and without notice. (QardioArm Terms of Service)

Vi vil kunne suspendere, trekke tilbake, avbryte eller endre hele eller deler av denne appen uten varsel. (Contour EULA)

²⁷ <https://www.forbes.com/sites/aarontilley/2016/04/12/nests-revolv-shutdown-debacle-underscores-business-model-challenges-for-internet-of-things/#475fd54e30f5>



	Andersson	QardioArm	iHealth BP7	Withings	2in1	Contour	iHealth BG5
Apparatet kan brukes uten app.			Kun enkeltmåling				Kun enkeltmåling
Tjenesten kan ikke stenges uten forvarsel.			Står ikke	Står ikke	n/a		Står ikke

I Withings' tilfelle ble selskapet overtatt av Nokia, og brukerne ble dermed overført til et nytt selskap som de i utgangspunktet ikke hadde noe kundeforhold til. Withings Health Mate ble stengt og erstattet av Nokia Health Mate uten at brukeren fikk mulighet til å motsi seg overføringen. En automatisk oppdatering av app og mangel på nytt samtykke fra bruker, kan medføre at Nokia har overtatt som databehandler på sviktende grunnlag.

Dette illustrerer en sentral problemstilling med tilkoblede produkter: Tjenester og enheter kan gjennomgå betydelige endringer av funksjonalitet, og brukernes rettigheter kan endre seg uten at brukeren har muligheten til å komme med innvendinger eller avslutte tjenesten. Dersom brukeren ikke ønsker å forholde seg til Nokia, blir eneste alternativ å la være å bruke blodtrykksmåleren, og selv da har Nokia allerede fått tilgang til sensitive personopplysninger, som de kan bruke til markedsføringsformål.

